

Delo Specializiranega oddelka Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije - pravne osnove, triletna praksa – kako naprej

Andrej Pilko, Specializirani oddelek Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala Vrhovnega državnega tožilstva

Vinko Gorenak, Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru

Namen

Namen prispevka je predstavitev pravnega okvirja ustanovitve in delovanja Specializiranega oddelka Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljevanju Specializirani oddelek), organiziranosti Specializiranega oddelka in analiza dela za obdobje treh let njegovega delovanja, primerjava pravnih ureditev področja dela Specializiranega oddelka z nekaterimi drugimi evropskimi državami, primerjava sedanje in predlagane zakonske ureditve področja dela Specializiranega oddelka in kritična presoja vpliva teh sprememb na status in samo delo policistov ki delajo in bodo delali na navedenem področju.

Metodologija in ugotovitve

Prispevek v osnovi temelji na proučevanju domače in tuje literature, ter statističnih podatkov o delu Specializiranega oddelka za zadnja tri leta. V teoretičnem delu prispevka avtorja najprej predstavi policijo. Opisujeta pravno podlago za njeno delovanje, ter posebej izpostavi delo slovenske policije v zvezi obravnave sumov storitve kaznivih dejanj, ki so jih osumljeni policisti do leta 2007. Nadalje avtorja predstavi organizacijsko strukturo Slovenske vojske, ter delo v zvezi obravnave sumov storitve kaznivih dejanj. Avtorja opisujeta zakonske spremembe na področju, ki ga prispevek obravnava, podlage in razloge za opisane zakonske spremembe, predstavi organizacijsko strukturo in delovanje Specializiranega oddelka, ter predstavi analizo statističnih podatkov o delu Specializiranega oddelka za leto 2008, 2009 in 2010. Avtorja prav tako predstavi primerjalno-pravni pregled ureditve tega področja v nekaterih drugih evropskih državah. Avtorja tudi ugotavljata, da zakonske spremembe ureditve področja v letu 2011, predstavljajo poseg v temeljni namen ustanovitve Specializiranega oddelka, to je nepristranskost in avtonomnost v preiskovanju kaznivih dejanj, ki jih storijo osebe, ki jih obravnava Specializirani oddelek.

Izvirnost

Vsebina prispevka je praktično edina v Sloveniji, saj je bil Specializirani oddelek ustanovljen pred nekaj več kot tremi leti in njegova organizacija in delo še nista bila predmet strokovnih proučevanj.

Ključne besede: policija, policisti, tožilstvo, specializirani oddelek, vojaški policisti, kazniva dejanja

1 Uvod

S spremembo Zakona o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakona o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) je bil v letu 2007 ustanovljen Specializirani oddelek in je bil organizacijsko umeščen v Skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala. Specializirani oddelek je postal izključno krajevno in stvarno pristojen za pregon vseh kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe, zaposlene v policiji oziroma druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev in obrambe, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku, in uradne osebe, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku, napotene na misijo v tujini. Do opisane spremembe zakonodaje je sume storitve kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni policisti v skladu s svojimi pooblastili in pristojnosti obravnavala policija, sume storitve kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni vojaški policisti pa vojaška policija v okviru svojih pooblastil in pristojnosti. V prispevku bomo na kratko predstavili slovensko policijo, vojaško policijo, specializirani oddelek in pravne okvire njihovega delovanja. Prav tako bomo predstavili pravno ureditev področja dela Specializiranega oddelka v nekaterih drugih evropskih državah, predstavili bomo analizo statističnih podatkov o delu Specializiranega oddelka, ter ugotavljali prednosti in slabosti pravne ureditve področja do leta 2011. Predstavili bomo tudi zakonske spremembe ureditve področja s sprejetjem novega Zakona o državnem tožilstvu – ZDT 1 (2011).

2 Metodološko hipotetični okvir

Z metodo analize tekstov, bomo v tem prispevku v tem prispevku analizirali področje pregona kaznivih dejanj, ki so jih bile osumljene uradne osebe policije, ki imajo policijska pooblastila, in uradne osebe Slovenske vojske, ki so imele prav tako pooblastila za pregon kaznivih dejanj do leta 2007. V nadaljevanju bomo prikazali zakonske spremembe na tem področju v letu 2007 in sicer Zakon o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakon o kazenskem postopku – ZKP–H (2007), opisali bomo organizacijski položaj Specializiranega oddelka po letu 2007 in zakonske spremembe v letu 2011, konkretnije Zakon o državnem tožilstvu – ZDT 1 (2011), ki je pomembno vplival na organizacijo in delo Specializiranega oddelka. Prav tako bomo prikazali nekaj mednarodnih primerjav s tega področja. Z metodo analize statističnih podatkov, pa bomo prikazali delo Specializiranega oddelka v letih 2008, 2009 in 2010. Zadnji del prispevka pa bo prav tako temeljil na metodi analizi tekstov, saj bomo prikazali možne vplive Zakona o državnem tožilstvu – ZDT 1 (2011) na organizacijo in delovanje Specializiranega oddelka v prihodnje.

3 Predstavitev policije in obravnava policistov osumljenih kaznivih dejanj do leta 2007

V okviru Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, kot organ v sestavi, deluje policija. Policijo vodi generalni direktor policije, ki je za svoje delo odgovoren ministru za notranje zadeve, ki Vladi Republike Slovenije predlaga njegovo imenovanje ali razrešitev. Generalni direktor policije ima svojega namestnika, ki ga prav tako na predlog ministra razrešuje in imenuje Vlada Republike Slovenije (Zakon o policiji UPB-7, 2009). Gede na določila istega zakona lahko povzamemo, da policijsko delo z izvajanjem policijskih pooblastil poteka na državnem, regionalnem in lokalnem nivoju.

3.1 Naloge policije in policijska pooblastila

Glavnino nalog policije predpisuje Zakon o policiji - UPB-7, (2009), ki določa da policija varuje življenja osebno varnost in premoženja ljudi, preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijema storilce navedenih dejanj in jih izroča pristojnim organom, opravlja naloge s področja varovanja javnega reda in miru, s področja zagotavljanja varnosti v cestnem prometu, s področja varovanja državne meje, opravlja varovanja določenih oseb in objektov ter opravlja druge naloge, določene v zakonskih in podzakonskih predpisih. Policisti navedene naloge opravljajo na podlagi pooblastil (policijska pooblastila), ki so zakonsko določena, izvajanje pa je podrobneje urejeno s podzakonskih predpisih. Pooblastila so skupek pravic in dolžnosti policista, ki jih mora pri svojem delu upoštevati in tudi izvajati (Žaberl, 2006).

3.2 Obravnava policistov osumljenih kaznivih dejanj

Slovenska policija je bila do sprememb Zakona o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakona o kazenskem postopku – ZKP-H (2007) v okviru svojih pristojnosti izključno krajevno in stvarno pristojna za obravnavo sumov storitve kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni policisti in druge osebe s policijskimi pooblastili. V okviru Generalne policijske uprave je v ta namen delovala Služba za notranje preiskave, nadzor in pomoč policistom, ki se je ukvarjala s sumi kaznivih dejanj policistov in drugimi deviantnimi pojavi med policisti, na nivoju policijskih uprav pa se je z opisano problematiko ukvarjala služba direktorja policijske uprave.

4 Predstavitev vojaške policije in obravnava vojaških policistov osumljenih kaznivih dejanj do leta 2007

V okviru Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, kot organ v sestavi ministrstva deluje Generalštab Slovenske vojske. Slovenska vojska je organizirana kot enotna vojska brez delitve na zvrsti ter deluje na strateški (Generalštab Slovenske vojske), operativni (Poveljstvo sil in Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje) in taktični ravni (brigade, bataljoni). O okviru Poveljstva sil Slovenske vojske je umeščen Oddelek za vojaško policijo, ki je strokovni organ za vojaško policijo. Oddelek vodi načelnik, delo pa je razdeljeno na operativne zadeve in usposabljanje, zagotovitev delovanja in obravnavo dogodkov, prekrškov in kaznivih dejanj. Naloge Oddelka vojaške policije so svetovanje o uporabi vojaške policije, strokovno usmerjanje dela vojaške policije, nadzor nad izvajanjem pooblastil, spremljanje predpisov, priprava predlogov predpisov in njihovih sprememb ter ukrepov, ki se nanašajo na vojaško policijo, strokovno sodelovanje z obveščevalno-varnostno službo, policijo, preiskovalnim sodnikom in državnim tožilcem in sodišči, sprejemanje, obravnavanje in reševanje pritožb zoper delo vojaške policije in drugo

Vojaška policija deluje v okviru 17. bataljona vojaške policije, ki je neposredno podrejen Poveljstvu sil Slovenske vojske in sicer ga sestavljajo štiri čete vojaških policistov, ki so nastanjene v Ljubljani (dve četi), po ena četa pa v Postojni in Celju. 17. bataljon vojaške policije se deli na taktično enoto, enoto za bojno podporo in premestljive sile v visoki stopnji pripravljenosti. V sklopu bataljona delujejo tudi vojaško – policijske pisarne v Ljubljani, Mariboru, Postojni, Celju, Novem mestu, Cerkljah ob Krki, Kranju in Vipavi.

4.1 Naloge vojaške policije in njihova pooblastila

V okviru izobraževanja in usposabljanja vojaški policisti opravijo 250 urni tečaj policijskih pooblastil na Policijski akademiji, opravijo usposabljanje za pridobitev naziva vojaški policist v trajanju 450 ur, opravljajo ciklično usposabljanje v enoti (individualne in kolektivne naloge), specialistična usposabljanja (v Slovenski vojski, policiji...) ter usposabljanja in urjenja v tujini (NATO in drugod). 17. bataljon vojaške policije skrbi za vojaški red in disciplino, izvaja

zavarovanje vojaških oseb in delegacij, izvaja nadzor vojaškega prometa, zagotavlja varovanje območij in objektov posebnega pomena za obrambo ter izvaja ukrepe zoperstavljanja terorizmu. V skladu z Zakonom o obrambi (2004) in veljavnimi normativnimi akti izvaja določene aktivnosti povezane s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj (denarna kazen ali kazen zapora do treh let) in prekrškov v Slovenski vojski ter zagotavlja sile v okviru zavezništva.

Območje pristojnosti vojaške policije je opredeljeno v Zakonu o obrambi (2004) in sicer je pristojna za objekte in okolišje, ki so posebnega pomena za obrambo, območje tabora, če je enota ali zavod izven vojašnice, zoper vojaške osebe. V navedenem okviru ima vojaška policija pod pogoji, ki so predpisani za policijo pravico in pooblastila da opozarja in ukazuje, da ugotavlja identiteto (osebe, ki nosi uniformo ali dele uniforme Slovenske vojske ne glede na to kje se taka oseba nahaja in ugotavlja istovetnost voznika in potnikov, če uporabljajo vozila z oznakami Slovenske vojske), vabi, privede, pridrži, odvzame prostost, zaseže predmete, uporablja prisilna sredstva, ureja in nadzoruje vojaški promet idr.

4.2 Obravnava vojaških policistov osumljenih kaznivih dejanj

Vojaška policija je bila do sprememb Zakona o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakona o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) v okviru svojih pristojnosti pristojna za izvajanje določenih aktivnosti povezanih s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj (preiskovanje kaznivih dejanj v vojski, za katera je predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let). Torej je bila pristojna tudi za obravnavo svojih pripadnikov.

5 Zakonske spremembe v letu 2007

Specializirani oddelek je bil ustanovljen s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem tožilstvu - ZDT-D, (2007). Kot izhaja iz obrazložitve zakona je bilo Specializirani oddelek potrebno ustanoviti zato, »da bo omogočeno učinkovito in neodvisno oziroma nepristransko odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj, ki so pripadniki ali pa uradne osebe policije, vojaške policije, obveščevalno-varnostne službe ali so napotene v misijo v tujini« (Šturm, 2007).

Podlaga za ustanovitev Specializiranega oddelka, oziroma eden izmed dveh poglavitnih razlogov za njegovo ustanovitev, je bila odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-555/03-41 in Up-827/04-26 (2006), ki opozarja, da mora država omogočiti in opraviti neodvisno in nepristransko preiskavo okoliščin dogodka, v katerem naj bi bila oseba podvržena mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju državnih represivnih organov, oziroma je oseba med akcijo državnih represivnih organov izgubila življenje. Takšna preiskava mora biti neodvisna in prizadetim zagotavljati učinkovito udeležbo. Drugi razlog je bila sodba Evropskega sodišča za človekove pravice 43393798 (2006) v zadevi Matko proti Sloveniji. V navedeni sodbi je sodišče dosodilo v prid pritožniku, saj oblasti v tem primeru niso opravile »temeljite in učinkovite preiskave pritožnikovega verodostojnega očitka, da je bil deležen grdega ravnanja s strani policije« (Zupan in Drev, 2006). Sodišče v konkretni sodbi tudi opozarja, da mora preiskavo opraviti nekdo, ki organizacijsko ne pripada službi, iz katere izhajajo osumljene osebe. Sodišče tako izpostavlja resni dvom v zmožnost opravljanja neodvisne preiskave, v primeru da bi osebe, ki opravljajo preiskavo, pripadale istemu organu, iz katerega izhajajo tudi osumljene osebe (Zupan in Drev, 2006).

»Namen ustanovitve Specializiranega oddelka je bil zagotoviti neodvisno, nepristransko, pravočasno, pregledno, temeljito in učinkovito preiskovanje teh kaznivih dejanj, še posebej v skladu s pozitivno dolžnostjo države, da sistemsko prepreči, preiskuje in kaznuje posege v prepoved mučenja, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali kaznovanja...« (www.dt-rs.si).

Določila Zakona o državnem tožilstvu - ZDT-D (2007), ki opredeljujejo ustanovitev in pristojnosti Specializiranega oddelka so bila z Zakonom o državnem tožilstvu - ZDT-E (2007) spremenjena, tako je v 10. členu določeno: »V skupini (Skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala Vrhovnega državnega tožilstva) se ustanovi specializirani oddelek, ki je izključno krajevno in stvarno pristojen za pregon vseh kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe, zaposlene v policiji oziroma druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev, v z zakonom določenem pristojnem organu v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku, in uradne osebe, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku, napotene na misijo v tujini. Državni tožilci oddelka so pristojni za pregon teh kaznivih dejanj in za usmerjanje policistov specializiranega oddelka in policije glede odkrivanja in preiskovanja teh kaznivih dejanj«. Prav tako je navedeni zakon spremenil določila 10. e člena, določila pa se sedaj glasijo: »Osebe s pooblastili policije v predkazenskem postopku opravljajo naloge odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj iz četrtega odstavka 10. člena tega zakona na delovnih mestih policistov v specializiranem oddelku. Policisti specializiranega oddelka lahko izvršujejo vsa policijska pooblastila in naloge, ki jih določajo zakon, ki ureja policijo, zakon, ki ureja kazenski postopek in predpisi sprejeti na njihovi podlagi, za namene izvrševanja pristojnosti specializiranega oddelka iz četrtega odstavka 10. člena tega zakona. Ne glede na določbe prvega odstavka 147. člena Zakona o javnih uslužbencih – ZJU, (2002), je lahko oseba s pooblastili policije ali drug javni uslužbenec začasno premeščen za dobo šestih let z možnostjo podaljšanja. V specializirani oddelek se lahko premesti ali zaposli osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega odstavka 67. člena Zakona o policiji – UPB7 (2009). Oseba premeščena ali zaposlena v Specializiranem oddelku, ki nima opravljenega izpita za izvajanje policijskih pooblastil, mora izpit opraviti v roku, določenem z aktom o sistemizaciji, v skladu s 69. členom Zakona o policiji – UPB7 (2009) in do opravljenega izpita ne sme izvrševati policijskih pooblastil ali nalog. Če izpit ni opravljen v roku, določenem z aktom o sistemizaciji, premešitev preneha in se premeščeni javni uslužbenec vrne na delo v organ, iz katerega je bil premeščen, zaposlenemu javnemu uslužbencu pa preneha delovno razmerje. Za urejanje delovno-pravnega statusa, sklenitev pogodb o zaposlitvi, za urejanje pravic in obveznosti ter za določanje plače in drugih prejemkov iz delovnega razmerja, se za osebe, ki opravljajo naloge policistov specializiranega oddelka, poleg predpisov, ki urejajo pravice, obveznosti, plače in druge prejemke iz delovnega razmerja javnih uslužbencev, uporabljajo določbe zakona in drugih predpisov, ki urejajo policijo, pri čemer se za določitev dodatka za stalnost vsako začeto leto delovne dobe v Specializiranem oddelku šteje kot začeto leto delovne dobe v policiji. Policija je dolžna policistom specializiranega oddelka brezplačno zagotavljati tehnične pogoje in pomoč za izvajanje njihovih policijskih pooblastil. Vlada Republike Slovenije izda na predlog ministra, pristojnega za pravosodje in na podlagi predhodnega predloga generalnega državnega tožilca odredbo, s katero določi število policistov specializiranega oddelka«.

Hkrati s sprejetjem in spremembami omenjenega zakona je zakonodajalec spremenil tudi določila zakona, ki ureja kazenski postopek. Zakon o kazenskem postopku (UPB7, 2008) v 158. a členu glede Specializiranega oddelka tako določa: »Če so podani razlogi za sum, da je kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, storila uradna oseba, zaposlena v policiji oziroma druga uradna oseba, zaposlena na področju notranjih zadev, v z zakonom določenem pristojnem organu v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku ali uradna oseba, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku in je napotena na misijo v tujini, imajo policisti Specializiranega oddelka pooblastila policije v predkazenskem postopku, ki jih določa ta zakon in vsa pooblastila, ki jih lahko izvršujejo uradne osebe iz prvega odstavka 158. člena tega zakona. Policisti Specializiranega oddelka izvršujejo pooblastila iz prejšnjega stavka tudi glede oseb, ki so imele v času storitve kaznivega dejanja iz prejšnjega stavka status uradne osebe iz prejšnjega stavka, pa jim je v teku predkazenskega postopka prenehal status uradne osebe s pooblastili policije v predkazenskem

postopku. Policisti Specializiranega oddelka so o razlogih za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje iz prejšnjega odstavka, dolžni takoj obvestiti pristojnega državnega tožilca iz Specializiranega oddelka in mu redno poročati o načrtovanju in poteku predkazenskega postopka. Državni tožilec iz prejšnjega odstavka usmerja in nadzoruje predkazenski postopek iz prejšnjih odstavkov ter odloča o njegovem poteku in končanju. Pravico ima vpogledati spise, sodelovati pri zbiranju dokazov in neposredno opravljati posamezna dejanja v postopku. Policisti Specializiranega oddelka in policije so dolžni delovati po usmeritvah državnega tožilca».

6 Organizacijska vzpostavitev specializiranega oddelka

Na podlagi sprememb in dopolnitev Zakona o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakona o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) je Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije objavilo javni natečaj za prosta uradniška delovna mesta v Specializiranem oddelku. Natečajna komisija Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije, ki jo je imenovala generalna državna tožilka Republike Slovenije, je izmed velikega števila prispelih prijav v natečajnem postopku izbrala skupno deset kandidatov in kandidatke. Osem od navedenih izbranih kandidatov je bilo pred izborom zaposlenih v policiji, eden kandidat v Ministrstvu za obrambo in ena kandidatka na Ministrstvu za finance - Davčni upravi Republike Slovenije. V letu 2009 je Vrhovno državno tožilstvo ponovno objavilo javni natečaj za zasedbo še dveh delovnih mest v Specializiranem oddelku, v natečajnem postopku pa je natečajna komisija izbrala enega kandidata, ki je bil pred izborom zaposlen v policiji. Trenutno Specializirani oddelek deluje v sestavi 11 policistov in policistk, višje državne tožilke - vodje Specializiranega oddelka, okrožne državne tožilke in pomočnice okrožnega državnega tožilca. Izbrani policisti so po sklenjenih veljavnih pogodbah o zaposlitvi na delovna mesta v Specializiranem oddelku premeščeni začasno za dobo šestih let z možnostjo podaljšanja.

Specializirani oddelek je pričel z delom 01. 11. 2007, v okviru Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije kot samostojen oddelek. Specializirani oddelek je do jeseni leta 2008 deloval v prostorih na Puharjevi ulici v Ljubljani, danes pa deluje v prostorih na Trgu OF v Ljubljani, kjer je tudi sedež Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije.

Policisti Specializiranega oddelka izvršujejo policijska pooblastila v skladu z določili 10. člena Zakona o državnem tožilstvu – ZDT-E (2007) in določili Zakona o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) na območju celotnega ozemlja Republike Slovenije, zaradi česar se pri svojem delu poslužujejo tudi prostorov Okrožnih državnih tožilstev na celotnem ozemlju Republike Slovenije, v dogovoru z vodji navedenih tožilstev. V Specializiranem oddelku je organizirana tudi neprekinjena dežurna služba policista in državnega tožilca, ki sprejemata obvestila o razlogih za sum storitve kaznivih dejanj oseb iz pristojnosti Specializiranega oddelka (obvestila policije, oškodovancev, lastna dejavnost in drugo) ter se nanje v okviru zakonskih določil ustrezno odzoveta.

6.1 Sodelovanje Specializiranega oddelka s Policijo

Sodelovanje policistov Specializiranega oddelka s Policijo je urejeno na podlagi določil 10/e člen Zakona o državnem tožilstvu (2007), ki določa, da je Policija policistom Specializiranega oddelka dolžna brezplačno zagotavljati tehnične pogoje in pomoč za izvajanje njihovih policijskih pooblastil. Sodelovanje med organoma poteka preko formaliziranih oblik (obveščanje, dopisi, zaprosila..) in medsebojnih srečanj - sestankov (v konkretnih zadevah in po potrebi).

6.2 Analiza dela Specializiranega oddelka

Vrhovno državno tožilstva Republike Slovenije vsako leto izdela in objavi skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev, v katerem je zajeto in predstavljeno tudi delo Specializiranega oddelka. Delo Specializiranega oddelka je tako zajeto v skupnih poročilih za leto 2008, 2009 in 2010.

6.2.1 Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2008

Iz Skupnega letnega poročila o delu državnih tožilstev za leto 2008 (2009:64) tako izhaja, da je Specializirani oddelek prejel v reševanje zadeve zoper 560 oseb s pooblastili policije v predkazenskem postopku. Po zaključenem preiskovanju so policisti Specializiranega oddelka podali 63 kazenskih ovadb zoper 66 osumljencev, v 186 zadevah pa so podali poročilo. Tri kazenske ovadbe so bile podane zoper neznane storilce. Zaradi kaznivih dejanj, ki so jih osumljenci storili v službi ali v zvezi s službo je bilo vloženih 30 kazenskih ovadb, ostalih 33 pa zaradi kaznivih dejanj, storjenih zunaj službe. Šestnajst kazenskih ovadb je bilo podanih zaradi kršitve človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic po 270. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije - KZ (1994), tri zaradi kaznivega dejanja neupravičene osebne preiskave po 147. členu, štiri zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 261. členu in po ena zaradi kaznivega dejanja nevestnega dela v službi po 262. členu, ponareditve ali uničenja uradne listine, knjige ali spisa po 265. členu, kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 143. členu in kaznivega dejanja sprejemanja daril za nezakonito posredovanje po 269. členu. Štiri kazenske ovadbe so bile podane zaradi kaznivega dejanja povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti po členu 325, šest pa zaradi kaznivega dejanja nasilništva po 299. členu. Največ kazenskih ovadb (16) je bilo podanih zoper osumljence zaposlene na Policijski upravi Maribor, po devet pa zoper osumljence, zaposlene na Policijski upravi Ljubljana in Koper. V letu 2008 policisti Specializiranega oddelka niso podali nobene kazenske ovadbe zoper uradne osebe, napotene na misijo v tujini, ali zoper zaposlene v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku.

Vloženih je bilo osem zahtev za preiskavo zoper 12 osumljencev. Pet preiskav je bilo zaključenih in v vseh petih zadevah so bile vložene obtožnice. Samo ena od teh zadev se je nanašala na kaznivo dejanje, ki je povezano s službo in policijskimi pooblastili. Vloženih je bilo 46 obtožnih predlogov, od tega je bil v 12 primerih predlagan kaznovalni nalog.

V letu 2008 je bilo izdanih sedem sodb: dve po zaključeni glavni obravnavi, ostale pa na podlagi kaznovalnih nalogov. Štiri od izdanih šestih obsodilnih sodb so pravnomočne. V dveh primerih je bila izrečena denarna kazen, v enem pogojna obsodba in v enem zaporna kazen. V zadnjem primeru je šlo za priporno zadevo zaradi kaznivega dejanja nasilništva po drugem odstavku v zvezi s prvim odstavkom 299. člena Kazenskega zakonika Republike Slovenije - KZ (1994), storilec pa je bil obsojen na enotno kazen štirih let in treh mesecev zapora. Vse obsodilne sodbe so obravnavale kazniva dejanja, storjena zunaj službe in brez povezave z opravljanjem nalog policije ali izvajanjem policijskih pooblastil.

6.2.2 Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2009

Iz Skupnega letnega poročila o delu državnih tožilstev za leto 2009 (2010:75) izhaja, da so policisti - preiskovalci Specializiranega oddelka v letu 2009 prejeli v reševanje 256 zadev zoper 316 oseb s pooblastili policije v predkazenskem postopku. Med njimi je bilo 315 oseb s policijskimi pooblastili, zaposlenih v policiji, in ena zaposlena na Ministrstvu za obrambo RS. Hkrati so v tem letu zaključili delo na 69 zadevah, prenesenih iz prejšnjih let, zoper 102 osebi (99 oseb s policijskimi pooblastili, zaposlenih v policiji in tri osebe, zaposlene v Ministrstvu za obrambo RS). Po zaključenem preiskovanju so policisti – preiskovalci Specializiranega oddelka podali 80 kazenskih ovadb zoper 95 osumljencev, v 196 zadevah zoper 273 osebe pa so podali

poročilo. Ena kazenska ovadba pa je bila podana zoper neznanega storilca, zaposlenega na Ministrstvu za obrambo RS. Med 256 zadevami, ki so jih leta 2009 obravnavali policisti – preiskovalci Specializiranega oddelka, gre pri 67 % zadev za kazniva dejanja, povezana z izvajanjem policijskih pooblastil, od tega odpade skoraj 35 % (102 zadevi) na najpogosteje obravnavano kaznivo dejanje kršitve človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja in uradnih pravic po 266. členu Kazenskega zakonika – KZ -1 (2008). V zvezi z opravljanjem nalog in izvajanjem policijskih pooblastil so številčno zastopana še kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257, (261. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije - KZ (1994) s 36 zadevami, nevestno delo v službi po 258. členu (262. člen) s 17 zadevami in ponareitev ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva po 259. členu (265. člen) s 14 zadevami. Med ravnanji zunaj službe pa so kazniva dejanja ogrožanja varnosti po 135. členu (145. člen) zastopana z 21 zadevami ter goljufije po 211. členu (217. člen) in tatvine po 204. členu (211. člen) s po 11 zadevami.

Leta 2009 sta tožilki Specializiranega oddelka vložili sedem zahtev za preiskavo, 60 neposrednih obtožb in obtožnih predlogov ter štiri obtožbe po končani preiskavi. Postopek je bil zoper pet osumljencev zaključen z odloženim pregonom.

Leta 2009 je bilo izdanih 21 sodb, sedem po zaključeni glavni obravnavi, ostalih 14 pa na podlagi kaznovalnih nalogov. Ob eni oprostilni in eni zavrnilni sodbi je bilo izdanih 19 obsodilnih sodb med slednjimi je bilo 13 pravnomočnih do konca leta 2009. V desetih primerih je bila izrečena denarna kazen, v osmih pogojna obsodba in v enem zaporna kazen. V zadnjem primeru je šlo za kaznivo dejanje povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti.

6.2.3 Skupno letno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2010

Iz Skupnega letnega poročila o delu državnih tožilcev za leto 2010 (2011:82-83) izhaja, da je Specializirani oddelek obravnaval nove ovadbe zoper 370 oseb, iz prejšnjega obdobja so bile prenesene ovadbe zoper 44 oseb in je oddelek tako obravnaval skupaj ovadbe zoper 414 oseb s pooblastili policije v predkazenskem postopku. Vse obravnavane uradne osebe s policijskimi pooblastili so bile zaposlene v policiji, razen v enem primeru, ko je šlo za osebo, zaposleno na Ministrstvu za obrambo RS. V 73 % je šlo za kazniva dejanja povezana z opravljanjem nalog policije in izvajanjem policijskih pooblastil, v 27 % pa za kazniva dejanja, storjena zunaj službe. Pri novih ovadbah je najpogosteje šlo za kazniva dejanja kršitve človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja in uradnih pravic po 266. členu Kazenskega zakonika – KZ -1 (2008), (270. člen Kazenskega zakonik Republike Slovenije - KZ (1994), s 121 zadevami, zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu (261. člen), s 83 zadevami, ponareitve ali uničenja uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva po 259. členu (265. člen) s 34 zadevami in nevestnega dela v službi po 258. členu (261. člen) s 32 zadevami. Med ravnanji zunaj službe pa je najpogosteje zastopano kaznivo dejanje ogrožanja varnosti po 135. členu (217. člen), z 22 zadevami, visoko pa je tudi novo kaznivo dejanje nasilja v družini po 191. členu s 13 primeri.

Ob koncu leta 2010 so bile rešene ovadbe zoper 272 oseb, ovadbe zoper 201 osebo sta državni tožilki zavrgli, zoper osem oseb sta na sodišču zahtevali preiskavo, zoper 55 oseb pa sta vložili neposredno obtožnico ali obtožni predlog. Tožilki Specializiranega oddelka sta ob vložitvi obtožnega predloga v 23 primerih predlagali izdajo kaznovalnega naloga, sodišča pa so jima sledila s 16 izdanimi kaznovalnimi nalogi. V dveh primerih je bil zoper obdolženca odrejen pripor in v dveh primerih so bili uporabljeni prikriti preiskovalni ukrepi. Postopek zoper dva osumljenca pa je bil uspešno zaključen z odloženim pregonom.

Po opravljeni preiskavi v štirih zadevah sta tožilki v treh zadevah vložili obtožnico in to zaradi kaznivega dejanja predrzne vožnje v cestnem prometu po 2. in 1. odstavku 324. člena KZ-1, zaradi nadaljevanega kaznivega dejanja nasilja v družini po 2. in 1. odstavku 191. člena KZ-1 in zaradi kaznivih dejanj posilstva po 1. odstavku 170. člena Kazenskega zakonika – KZ -1 (2008), krive izpovedbe po 3. odstavku 284. člena, nasilništva po 1. odstavku 296. člena in krive

ovadbe po 1. odstavku 283. člena. Med 54 sodbami prejetimi v letu 2010 je bilo kar 43 obsodilnih, med njimi tri z izrečeno kaznijo zapora in 13 z denarnimi kaznimi. Pogojno obsodbo je sodišče izreklo 24 obdolžencem«.

7 Prednosti in slabosti obstoječe organiziranosti specializiranega oddelka

Ustanovitev Specializiranega oddelka v obliki in s pristojnostmi, kot so mu bile določene z Zakonom o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakonom o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) je v politični, strokovni in tudi drugi javnosti sprožila dokaj velik odziv. Že v postopku sprejemanja navedenih zakonskih podlag za ustanovitev Specializiranega oddelka so se postavljala vprašanja ali je potrebno Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-555/03-41 in Up-827/04-26 (2006) in Sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice 43393798 (2006) razumeti tako, da mora Republika Slovenija uvesti nov sistem na področju nadzora nad delom policije, ali je prav, da bo Specializirani oddelek izključno pristojen za vsa kazniva dejanja oseb, ki jih bo preiskoval (kazniva dejanja v zvezi s službo in izven nje) in ali preiskovanci ne bodo obravnavani enako kot drugi državljani, ali je primerna »združitev« policistov in tožilcev v enem »organu« ipd.

Po nekaj več kot treh letih delovanja Specializiranega oddelka se je iz izkušenj dela policistov in državnih tožilcev tega oddelka pokazalo, da je bila odločitev o popolni organizacijski in tudi siceršnji ločenosti Specializiranega oddelka, predvsem v razmerju do policije in Ministrstva za notranje zadeve pravilna. Kot je zapisano v Skupnem letnem poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2009 (2010:74) »taka ločenost namreč zagotavlja razmere za neodvisno, nepristransko in učinkovito preiskovanje kaznivih dejanj in pregon storilcev«. Prav tako se je v več, v javnosti odmevnih primerih pokazalo, da so državni tožilci in policisti Specializiranega oddelka pri svojem delu učinkoviti, kot pravilna pa se je potrdila tudi odločitev, da je Specializirani oddelek izključno pristojen za vsa kazniva dejanja (tudi storjena izven službe), saj je tudi v teh primerih nujno potrebno zagotoviti neodvisno, nepristransko in učinkovito preiskavo. Umestitev Specializiranega oddelka v okvir Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije in s tem popolna organizacijska ločitev od policije in neposredno sodelovanje policistov z državnimi tožilci Specializiranega oddelka, pa že sama po sebi zagotavljata ne samo videz nepristranskosti temveč tudi dejansko nepristranskost (Skupno letno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2009, 2010).

Vprašanje o pravilnosti odločitve, da je Specializirani oddelek pristojen za vsa kazniva dejanja, ki jih storijo osebe, navedene v Zakonu o državnem tožilstvu – ZDT-D in ZDT-E (2007) in Zakonu o kazenskem postopku – ZKP–H (2007) in s tem neenakosti obravnavanja policistov v primerjavi z drugimi državljani je praktično aktualno že od ustanovitve Specializiranega oddelka, pa vse do danes. Predvsem se to vprašanje pojavlja v t.i. »policijski javnosti«, s težnjami po krčenju pristojnosti Specializiranega oddelka v smislu, da bi bil Specializirani oddelek pristojen samo za kazniva dejanja, ki jih osebe iz njegove pristojnosti storijo v službi in v zvezi s službo, ne pa za kazniva dejanja, ki jih navedene osebe storijo v prostem času oziroma izven službe. Izkušnje Specializiranega oddelka v primerih kaznivih dejanj, ki jih storijo osebe iz njihove pristojnosti izven službe oziroma niso v povezavi s službo pa kažejo, kot že zapisano, da je tudi v teh primerih nujno potrebno zagotoviti neodvisno, nepristransko in učinkovito preiskavo, saj gre praviloma v teh primerih za kazniva dejanja s hujšimi posledicami (materialnimi in nematerialnimi). Ravno zaradi teže teh dejanj in posledic, ki pri teh dejanjih nastanejo ter nenazadnje zaradi negativnega odmeva v javnosti je nujno potrebno, da ta kazniva dejanja preiskuje Specializirani oddelek, saj se le tako lahko odvrne vsakršen dvom glede neodvisnosti preiskave. Očitkom, da so policisti z ustanovitvijo Specializiranega oddelka neenako obravnavani kot drugi državljani, nikakor ni mogoče pritrditi. Dejstvo je, da je bila

»enakost obravnavanja« dejansko vzpostavljena šele z ustanovitvijo Specializiranega oddelka, saj so pred tem npr. kazniva dejanja policistov preiskovali njihovi kolegi policisti, z ustanovitvijo Specializiranega oddelka pa jih preiskuje neodvisen organ. Pojem enakega obravnavanja je potrebno razumeti na način, da storilca dejanja obravnava nepristranski organ pod istimi zakonskimi pogoji na istih sodiščih, kar pa je s trenutno veljavno zakonodajo tudi zagotovljeno (Specializirani oddelek kot neodvisen organ obravnava kazniva dejanja oseb iz njegove pristojnosti pod istimi zakonskimi pogoji, ki veljajo za vse državljane in na istih sodiščih). Nedvomno lahko med slabosti obstoječe organiziranosti Specializiranega oddelka štejemo delovno-pravni položaj policistov, ki v njem delujejo. Policisti so na delo v Specializirani oddelek po veljavni pogodbi o zaposlitvi premeščeni začasno za dobo 6 let z možnostjo podaljšanja, po tem času pa se vrnejo na delo v organ, iz katerega so bili premeščeni (policija, Ministrstvo za obrambo, Davčna uprava Republike Slovenije). S premestitvijo za dobo 6 let z možnostjo podaljšanja v Specializirani oddelek je zagotovljena potrebna distanca od prejšnjega delodajalca (v večini primerov je to policija) in s tem tudi neodvisnost dela policistov v Specializiranem oddelku, vsekakor pa bi bilo bolje, če bi bili policisti premeščeni za stalno. Takrat bi lahko dejansko govorili o popolni neodvisnosti, ki pa je s sedanjo ureditvijo vsaj delno omejena v smislu, da bodo sedanji policisti Specializiranega oddelka, če ne bo drugače urejeno, po povratku na delo v policijo (v večini primerov) težko tvorno službeno sodelovali z osebami, ki so jih v Specializiranem oddelku obravnavali v predkazenskem postopku kot osebe oziroma jih preiskovali kot osumljence, še posebej če je šlo za vodstvene delavce v policiji, ki bodo tem policistom, po njihovem povratku, predpostavljeni.

8 Primerjalno-pravni pregled ureditve področja v nekaterih drugih evropskih državah

Preko nacionalnega predstavništva Republike Slovenije v Eurojustu smo pridobili podatke glede pravne ureditve opisanega področja v nekaterih evropskih državah. Pri tem smo ugotovili, da:

- Avstrija nima posebnega organa, ki bi se ukvarjal s preiskovanjem kaznivih dejanj ki jih v Republiki Sloveniji ima Specializirani oddelek, predvidene pa imajo do 50 odstotkov višje kazni za kazniva dejanja z zlorabo položaja policista.
- Slovaška ima v ta namen ustanovljeno Specializirano enoto Ministrstva za notranje zadeve, nima pa predvidenih strožjih kazni za policiste.
- Finska - nima posebnega organa, preiskavo obvezno vodi tožilec, preiskovalci pa so policisti, ki niso zaposleni v isti enoti kot osumljenec.
- Litva - nima posebnega organa, predvidene so strožje kazni za kazniva dejanja, ki jih storijo policisti.
- Španija - nima posebnega organa, predvidene pa so strožje kazni za kazniva dejanja, ki jih storijo policisti.

Statističnih podatkov glede števila in vrste kaznivih dejanj, katerih storitve so osumljeni policisti pa od držav, ki so nam posredovale predstavljene podatke ni uspelo pridobiti oziroma države ne vodijo posebne tovrstne statistike. Iz ugotovljenega sklepamo, da za opisano področje države v evropskem prostoru ne poznajo neke enotne ureditve (v nekaterih državah posebne enote, drugje strožje kazni za policiste - storilce kaznivih dejanj), očitno pa je, da si nekatere države prizadevajo za zagotovitev neodvisne in nepristranske obravnave tovrstnih kaznivih dejanj.

9 Nov Zakon o državnem tožilstvu

Zakon o državnem tožilstvu - ZDT-1 (2011) med drugim prinaša precejšnje spremembe v organizaciji in delu sedanjega Specializiranega oddelka. Zakon o državnem tožilstvu - ZDT-1 (2011) določa preimenovanje sedanjega Specializiranega oddelka v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljnjem besedilu: Posebni oddelek), organizacijsko pa Posebni oddelek ostaja umeščen v Specializiranem državnem tožilstvu (sedanji Skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala). Zakon o državnem tožilstvu - ZDT-1 (2011) pristojnosti Posebnega oddelka glede na pristojnosti sedanjega Specializiranega oddelka bistveno širi in sicer še na uradne osebe notranjih zadev, ki imajo policijska pooblastila v okviru izvajanja nadzora po zakonu, ki ureja policijo, uradne osebe Obveščevalno-varnostne službe ministrstva, pristojnega za obrambo in uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, prav tako pa predvideva, da je vedno podana pristojnost Posebnega oddelka tudi za zadeve, ki jih obravnava drugo okrožno državno tožilstvo, če so zadeve vsebinsko povezane z zadevo, ki jo obravnava Posebni oddelek in če nastane dvom o pristojnosti. Hkrati pa določa, da delo v Posebnem oddelku opravlja najmanj 6 oseb s pooblastili policije v predkazenskem postopku, ki so začasno premeščeni na delovna mesta policistov v Posebnem oddelku za dobo 4 let. Zakon torej kljub bistveni širitvi pristojnosti Posebnega oddelka zmanjšuje število policistov, ki bodo delo opravljali iz sedanjih 11 na 6 (najmanj), seveda pa bo končno število policistov Posebnega oddelka določeno s podzakonskim predpisom. Zakon tudi skrajšuje dobo začasne premestitve na delovna mesta policistov v Posebnem oddelku iz sedanjih 6 na 4 leta. Taka ureditev prav gotovo ne doprinaša niti k samemu videzu nepristranskosti, niti k dejanski neodvisnosti policistov – preiskovalcev, ki je za opravljanje dela v Posebnem oddelku po naši oceni nujna. Kot izhaja iz besedila Skupnega letnega poročila o delu tožilcev za leto 2010 (2011:82) »bi se bilo prav izogniti možnemu navzkrižju interesov tudi s tem, da preiskovalci niso policisti, ki so zgolj začasno, za kratek čas štirih let premeščeni iz vrst policije«. Takšna ureditev, ki jo vsebuje Zakon o državnem tožilstvu - ZDT-1 (2011), ne vzbuja videza nepristranskosti in lahko celo posega v pozitivno dolžnost države, da sistemsko prepreči, preiskuje in kaznuje posege v prepoved mučenja, grdega ali nečloveškega ravnanja. Lahko vodi do nesprejemljivega pojava nekaznovanosti in izniči temeljni namen ustanovitve sedanjega Specializiranega oddelka, ki je v učinkovitem, poštenem in neodvisnem preiskovanju.

10 Zaključek

Odločitev države, da področje preiskovanja in pregona kaznivih dejanj, katerih storitve so osumljene osebe s policijskimi pooblastili uredi v organu, ki bo navedena kazniva dejanja in storilce lahko obravnaval neodvisno, nepristransko, pregledno, temeljito in učinkovito se je v času obstoja in dela Specializiranega oddelka izkazala za pravilno. Prav tako se je v času delovanja Specializiranega oddelka tudi večkrat potrdilo, da so policisti in tožilci Specializiranega oddelka pri svojem delu lahko učinkoviti in da svoje delo opravljajo nepristransko, hkrati pa so tudi v širši javnosti »vedno bolj prepoznani kot neodvisen in nepristranski organ, ki je sposoben in hoče učinkovito opravljati zahtevne naloge preiskovanja in pregona storilcev kaznivih dejanj s policijskimi pooblastili« (Skupno letno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2010 (2011)). Tudi nekatere druge evropske države poznajo podobno ureditev kot Republika Slovenija, ni pa prisotne neke enotne ureditve področja dela očitno pa je, da si nekatere države prizadevajo za zagotovitev neodvisne in nepristranske obravnave tovrstnih dejanj.

Nova zakonska ureditev opisanega področja v Republiki Sloveniji z vztrajanjem pri kadrovanju policistov-preiskovalcev v Posebnem oddelku na podlagi začasnih premestitev, s krajšanjem dobe teh premestitev s šestih na štiri leta, bistvenim širjenjem izključne pristojnosti za delo Posebnega oddelka in hkratnim zmanjševanjem števila policistov-preiskovalcev, kot to določa Zakon o državnem tožilstvu - ZDT-1 (2011) zagotovo ni lep obet nepristranskemu, neodvisnemu, temeljitemu in učinkovitemu delu Posebnega oddelka.

11 Literatura

- Kazenski zakonik – KZ -1. (2008). Ljubljana, *Uradni list Republike Slovenije*, (66).
- Kazenski zakonik Republike Slovenije - KZ. (1994). *Uradni list Republike Slovenije*, (70).
- Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije. (2006). *Uradni list Republike Slovenije*, (78).
- Sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice št. 43393/98. (2006). Dobljeno 30. 05. 2011 na <http://www.ius-software.si/EUII/BesediloEchr.aspx?SOPI=ECHR701Y2006N43393S98>
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (2009). *Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2008*. Dobljeno 10. 05.2011 na <http://www.dt-rs.si/uploads/documents/POROCILO-2008-koncna8.pdf> .
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (2010). *Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2009*. Dobljeno 10. 05.2011 na <http://www.dt-rs.si/uploads/documents/letno%20porocilo/POROCILO-2009.pdf>
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (2011). *Skupno letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2010*. Dobljeno 10. 05.2011 na na <http://www.dt-rs.si/uploads/documents/letno%20porocilo/POROCILO-2010-koncno III.pdf>
- Šturm. L. (2007). Besedilo nastopa na 24. seje Državnega zbora Republike Slovenije. Dobljeno 30. 05. 2011 na <http://www.dzrs.si/index.php?id=97&cs=1&mandate=4&o=30&unid=SZA4|8231592C4F3D6CE6C125727D003CB0CC&showdoc=1>
- Zakon o obrambi. (2004). *Uradni list Republike Slovenije*, (103).
- Zakon o policiji. (1998). *Uradni list Republike Slovenije*, (48).
- Zakon o policiji UPB-7. (2009). *Uradni list Republike Slovenije*, (66).
- Zakon o kazenskem postopku (ZKP-H). (2007). *Uradni list Republike Slovenije*, (14).
- Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-D). (2007). *Uradni list Republike Slovenije*, (14).
- Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-E). (2007). *Uradni list Republike Slovenije*, (40).
- Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-1). (2011). *Uradni list Republike Slovenije*, (58).
- Zakona o javnih uslužbencih – ZJU. (2002). *Uradni list Republike Slovenije*, (56).
- Zupan. M., Drev. M. (2006). Ponižujoče in nečloveško ravnanje s strani policije ter neučinkovita in nezadostna preiskava zatrjevanih kršitev. *Pravna praksa*, 45(27).
- Žaberl. M. (2006). *Temelji policijskih pooblastil*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.